

COLUMN HUGO VAN DER POEL

Ervaring

Al doende doe je ervaringen op. Ervaringen opdoen betekent praktische kennis ontwikkelen. Die kennis is nodig om door het dagelijks leven te navigeren, tijdens het werk, in het gezin en gedurende het sporten. Bij praktische kennis gaat het om zaken als gevoel voor de situatie, zicht op verhoudingen, aanvoelen wat komt en wat mogelijk is, te verwachten reacties van anderen, weten wat waar te vinden is, wie gaat helpen en wie moeilijk gaat doen. Dit 'weten hoe te handelen' is eerst en vooral een vorm van aanvoelen. Het is (nog) nauwelijks een gearticuleerde vorm van kennis die kan worden overgedragen op school, tijdens een cursus of door het lezen van een boek.

Het relevante netwerken het verloop van processen zijn twee belangrijke elementen van praktische kennis. In de materiële en biotische wereld zorgen natuurwetten voor dynamiek. In de sociale wereld ook, maar de meeste dynamiek wordt veroorzaakt door ons mensen zelf. Denk aan het meedoen aan een voetbalwedstrijd: de kwaliteit van het veld, de temperatuur en de wind beïnvloeden het spel, maar het verloop ervan wordt bovenal bepaald door het doen en laten van de spelers, scheidsrechter en het publiek. Als speler ben je bezig met het spel als proces, met bijna letterlijk de volgende stap: naar voren, meeverdedigen, ruimte creëren. De mate waarin je spel 'rendeert', hangt in hoge mate af van je 'kennis' van de kwaliteiten van je medespelers en tegenstanders. Zo is ook in andere contexten dan het voetbalveld van groot belang te snappen hoe 'processen lopen' en wie wat voor rol speelt in die processen. Oftewel, te beschikken over ken-

nis van de dragers van een proces, de onderlinge verhoudingen tussen en de netwerken van die dragers.

Al doende leert men. Hoe meer men heeft gedaan, hoe meer men heeft geleerd. Een grote uitdaging is hoe men persoonlijk opgebouwde praktische kennis kan overdragen aan anderen. Dat begint bij reflectie en proberen de praktische kennis onder woorden te brengen. Met het woorden geven aan deze kennis, wordt de kennis communiceerbaar en kan (deels) worden gevat in bijvoorbeeld een stappenplan of protocol. Verwoord is het mogelijk kennis over de grenzen van de betreffende praktijk uit te wisselen en te bespreken. Omgekeerd kan in de uitwisseling kennis worden genomen van de ervaringen en inzichten van anderen, die vervolgens de eigen ervaringen kunnen spiegelen, tegenspreken of aanvullen. Voor trainers, buurtsportcoaches, sportformatieuren en exploitanten van sportaccommodaties is het elkaar opzoeken en ervaringen uitwisselen van niet te onderschatten belang voor de verrijking van hun praktische kennis. Die uitwisseling brengt hen idealiter 'op andere gedachten' en biedt 'nieuwe inzichten'. Dat helpt nieuwe mogelijkheden te zien, stimuleert alternatieve handelingsopties uit te proberen en zaken een keer wat anders aan te pakken. De ervaring leert dat men in de praktijk zo leert.

Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut.